

27 JAN 2010

2009/00870-46

Høringsuttalelse vedr. Difi-rapport 2009:3 "Nye tider - nye takter?" En gjennomgang av Rikskonsertene.

INNLEDNING

Rikskonsertene (heretter RK) ser meget positivt på Difis gjennomgang av RKs virksomhet. Rapporten er et viktig bidrag til satsningen på utvikling og fornyelse som ble påbegynt høsten 2006, en prosess som omfatter alle deler av virksomheten. *Nye tider – nye takter* har tydeliggjort våre innsatser, samtidig som Difis arbeid har skjerpet organisasjonens bevissthet om egne oppgaver når det gjelder virksomhetens ulike roller.

Vi konstaterer at Difi i hovedsak sier seg enig i den rekke tiltak som er iverksatt siden 2006, i rapporten omtalt som *Rikskonsertenes nye giv*, og at de er positive til resultatene som er oppnådd per i dag. Det konstateres at RK de seneste tre årene har arbeidet godt med utfordringene, og derigjennom oppnådd resultater når det gjelder dialog, publikumstall og en bedre ressursutnytting. Videre fastslår rapporten at RK fra å være "underadministrert" er i ferd med å utvikle en mer profesjonell administrasjon gjennom økt kompetanse og omorganisering.

På overordnet nivå hevder rapporten at forutsetningene for RKs virksomhet er vesentlig endret siden etableringen i 1968, og at "*det er skapt et mer fungerende konsertmarked som fører til at Rikskonsertenes rolle ikke lenger er selvforklarende*".

Dette er en påstand som vi ikke anser som tilfredsstillende underbygget i rapporten.

Rikskonsertene ble opprettet med et klart fordelingspolitisk formål: å gi alle mennesker – uansett hvor i landet de bor – en likeverdig tilgang på et bredt konserttilbud av høy kvalitet. De grunnleggende utfordringene fra 40 år tilbake er ikke løst, de er bare annerledes. Den gang skulle man fordele en begrenset musikkressurs fra sentrale strøk ut i hele landet. Nå handler det om å ta i bruk, forrente og videreutvikle vår musikalske nasjonalformue i form av utøvere, kulturhus og andre arenaer for musikk som er bygget opp gjennom fire desennier.

Et levende og desentralisert bosettingsmønster i Norge forutsetter i dag – i enda større grad enn tidligere – et kulturtilbud som spenner fra lokale initiativ og aktiviteter til minneverdige, større produksjoner på høyt kunstnerisk nivå. Det gjelder også på mindre steder. Den nye kulturloven forsterker behovet for et samspill mellom lokale, regionale og nasjonale aktører på kulturområdet.

RIKSKONSERTENES ROLLE

Det er et stort savn i den norske musikkpolitikken at det ikke foreligger et kart over sektoren som beskriver behovene, oppgavene, aktørenes virksomhet og rollefordelingen dem imellom. Mangelen på dette blir spesielt tydelig når man skal drøfte Rikskonsertenes virksomhet, fordi vi som eneste kulturinstitusjon i Norge skal dekke alle musikksjangre til alle publikumsgrupper i hele landet.

RK anser at institusjonens rolle og virksomhet til enhver tid må defineres i forhold til det norske musikklandskapet som helhet. Musikkfeltet er mer omfattende og samtidig mer fragmentert enn noe annet kunstfelt, og befolket med relativt små institusjoner og organisasjoner som ofte er overlappende og med uklare roller. I dette landskapet er *samarbeid* og *inkludering* på tvers av sjangre og interessegrupper viktig. RK har i dag samarbeid med alle fylkeskommuner og kommuner, med universiteter og høyskoler, kommunale kulturskoler, kulturhus og klubber, med ulike musikkorganisasjoner innen jazz-, rock-, klassisk- og folkemusikkfeltet, med profesjonelle orkestre og amatørmusikklivet. Dessuten med festivaler innen de fleste sjangre, med en rekke musikk institusjoner og organisasjoner i andre verdensdeler, og med ulike departementer og norske utenriksstasjoner i Europa, Afrika og Asia. I dette samarbeidet er RK først og fremst en aktiv samarbeidspartner som kompletterer og legger til rette.

Vi mener at RKs rolle er tydeliggjort gjennom den strategiprosessen som ble påbegynt høsten 2006. Denne har bidratt til å styrke RKs stilling som en viktig ressurs for gjennomføringen av den statlige kulturpolitikken. Samtidig har vi lagt et nytt og positivt grunnlag for samarbeidet med fylkene. I disse dager videreføres strategiprosessen. Denne gang med fokus på lokalsamfunnenes behov, og i nær kontakt med de relevante aktører.

RK SOM KONSERTFORMIDLER OG PROGRAMSKAPER

Offentlig konsertvirksomhet

For den offentlige konsertvirksomheten har RK som mål å formidle musikk av høy kunstnerisk kvalitet, å sikre god publikumstilstrømning i alle alderssegmenter, samt å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse. RK når i dag ut med offentlige konserter til ca. 80 kommuner, med et snitt på fire konserter i året per kommune. Siden 2007 har RK halvert antallet produksjoner, og i stedet økt antall konserter per produksjon. Dette for å kunne etterkomme ønsket fra arrangører og publikum om større produksjoner og økt synlighet. RK har også satset på lokalt forankrede utviklingsprosjekter. Det har skjedd gjennom ulike former for samarbeid, som bidrag til å engasjere og vitalisere lokalsamfunnenes egne kulturelle ressurser. Responsen har vært entydig positiv, og RK har nådd ut til et langt større publikum samtidig som turneene har satt varige spor. Vi opplever at samarbeidsprosjekter og nye formidlingsformer har vært et avgjørende suksesskriterium for å nå ut til vår målgruppe nr.1: den musikkinteresserte allmennheten.

Samtidig er det et klart behov for et mer differensiert konserttilbud som passer til steder og lokaler av ulik størrelse og økonomi. RK har derfor utarbeidet en treårsplan som vil innebære et *musikkloft* i Kulturløftet. RK forplikter seg her til å doble antallet konserter og antall kommuner, uten at dette skal medføre økte administrative utgifter. Det bygger blant annet på at skolekonserter og offentlige konserter ses i sammenheng, til glede for publikum så vel som for utøvere.

Konkurransesvridning og geografisk avgrensning?

Rapporten reiser spørsmål om Rikskonsertene med subsidierte produksjoner skaper konkurransevidning, og om geografisk avgrensning bør innføres.

RK kan ikke se at spørsmålet om konkurransevidning er mer relevant i forhold til vår virksomhet enn til en stor del av annen offentlig støttet kulturvirksomhet. RKs tilbud kommer ikke som erstatning for lokale tiltak, men som et viktig *supplement* til de begrensede private konsertproduksjoner som i hovedsak turnerer mellom de store byene hvor det *kan* være marked for en kommersiell konsertvirksomhet. Det overveldende flertall av våre produksjoner vil aldri være kommersielt bærekraftige, selv i de store byene. Dels fordi vi presenterer sjangre med et mer begrenset publikumspotensial, dels fordi vi sender ut produksjoner som gjennom sitt tema eller produksjonens kompleksitet blir kostbare. Det er dessuten dyrt å turnere i Norge. Når utøvere investerer tid, talent og mye arbeid i en produksjon, ser vi det som et mål at flest mulig skal få oppleve resultatet. Det vil også innebære en mer effektiv bruk av offentlige investeringer.

Der det dreier seg om produksjoner med kjente artister med et betydelig økonomisk potensial, er det ikke uvanlig at de arrangerer konserten i store byer selv, mens vi sørger for å få dem ut i resten av landet. I andre tilfeller setter de geografiske rammer for turneen fra starten av, eller ved at de har inngått kontrakter med andre på forhånd. Dette ser RK det som uproblematisk å forholde seg til.

Ønsket om å spille i store byer kommer ofte fra artistene selv. Dels fordi det gjør dem synlige i media, hvilket er avgjørende for status og publikumstilstrømning ute i landet. Dels fordi mange utøvere sjelden får mulighet å presentere seg i en sammenheng som den RK ofte kan vise.

RK anser at volumet for egen konsertvirksomhet, både i dag og etter en eventuell opptrappingsplan er gjennomført, er av et omfang som ikke skaper problemer for markedsaktørene. Erfaring viser at positive konsertopplevelser skaper økt interesse for musikk, som igjen skaper grunnlag for økt besøk. For å kunne lage interessante og effektive turneer for utøverne, arrangørene og publikum, er RK avhengig av et godt samspill mellom by og land, av logistiske, økonomiske så vel som av markedsmessige hensyn. RK mener derfor at en geografisk avgrensning er ugunstig for virksomheten.

Avgrensning mot enkeltsjangere?

Rapporten drøfter muligheten for en avgrensning mot enkeltsjangere.

Rikskonsertene mener at dette går på tvers av utviklingen blant utøvere så vel som publikum. Her blir sjangergrenser stadig mer kunstige og mindre interessante.

RK har bevisst gått den motsatte veien siden 2006, noe som har blitt møtt med begeistring hos arrangører, publikum og mange fremragende utøvere som tidligere falt utenfor. RK ble for en del år siden sett på som en rent kunstmusikalsk institusjon med fokus på den klassiske musikken. Dermed hadde man et begrenset publikumstilfang, og et tilbud som verken reflekterte utviklingen i musikklivet eller interessen hos publikum og arrangører. På det kunstneriske plan finnes det ingen logisk eller verdimeslig begrunnelse for at noen sjangere er mer høyverdige enn andre. En avgrensning mot enkeltsjangere kan dermed lett skape kunstige motsetningsforhold som hemmer den kunstneriske kreativiteten og kontakten med utøverne.

Det handler om høy kvalitet og originalitet i formidling og innhold. Dagens brukere av musikk viser en mye bredere sjangerorientering enn tidligere, hvor kvalitet er av større betydning enn sjanger og sosial tilhørighet. Ved å definere et bredt nedslagsfelt og styrke RKs posisjon og navn har man gode muligheter for å kommunisere med store publikumsgrupper og

dermed også nå frem med smalere uttrykk og ukjente artister. Konsert- og kulturhusene etterspør alle sjangre, og særlig på de mindre stedene er RK den viktigste formidleren av kvalitetsmusikk. Budskapet fra arrangørene er imidlertid glassklart: de trenger en blanding av produksjoner for å skape en interessant profil, og for å få økonomien i balanse.

Storstilt satsing på utbygging av kulturhus skaper nye muligheter for musikkformidling og nye oppgaver for Rikskonsertene

Vi konstaterer at rapporten i liten grad berører den storstilte utbyggingen av kulturhus som har skjedd de siste tiårene. Milliardbeløp har blitt investert over hele landet, en utvikling som fortsetter med full styrke. Dette er, i tillegg til den store økningen i antall profesjonelle utøvere, den mest grunnleggende endringen i det norske musikklandskapet. Kulturhusene representerer en viktig infrastruktur når nasjonale kulturpolitiske mål skal virkeliggjøres lokalt. Denne kultursatsingen fra statlig, fylkeskommunalt og kommunalt hold skal videreføres, blant annet som en del av Kulturløftet 2.

Kulturhusene er RKs viktigste samarbeidspartner, både som spillested og arrangør. Særlig gjelder dette for større produksjoner som krever gode scenefasiliteter, lokalt produksjonsapparat og faglig kompetanse innenfor planlegging og avvikling. I forbindelse med *Hele Norge synger* og andre av RKs lokalt forankrede prosjekt, har kulturhusene mange steder også fungert både som arena og nav for et omfattende lokalt samarbeid.

Hovedtyngden av RKs konserter formidles på kulturhusscenene (ca. 80 prosent). Dette gjelder produksjoner innenfor alle sjangerområdene. De øvrige 20 prosent formidles på klubbscener, i regi av jazz- og rockeklubber og enkelte nye former for arenaer. RK har opplevd en markert stigende etterspørsel etter flere, men også større og mer attraktive konsertproduksjoner de senere år. Det blir imidlertid et stadig større gap mellom RKs begrensede ressurser til å formidle attraktive kvalitetskonserter og etableringen av stadig flere moderne kulturhus rundt omkring i landet. Dette er et uttrykk for en manglende sammenheng mellom utbygging av infrastruktur og tilgang på kvalitativt innhold. For å møte den stigende etterspørselen fra distriktene etter flere og mer attraktive konsertproduksjoner viser vi til vårt forslag om en dobling av våre offentlige konserter i neste strategiperiode.

Skolekonsertvirksomheten

Difi-rapporten kaller skolekonsertvirksomheten for "diamanten" i Rikskonsertenes virksomhet, og anbefaler økt samarbeid med ulike aktører innen skolekonsertfeltet i tråd med RKs mål og plandokumenter.

Videre omtaler rapporten utviklingen innen skolekonsertområdet, hvor fylkeskommunen har overtatt en større del av produksjonsansvaret enn tidligere i tråd med RKs målsettinger. Samtidig nevnes det at RK i større grad bør benyttes som fagressurs, og det anbefales at RKs ressurs- og utviklingscenter styrkes.

I rapporten sies det at *"RK har gode argumenter for å beholde et minstemål av produksjonskapasitet og – kompetanse."* Likeså at man har *"forståelse for at RK har behov for å sette en nedre grense som basis for neste strategiperiode."* Rapporten sier imidlertid også at det *"på lenger sikt bør vurderes å gå enda lenger ned enn 25 % av produksjonsnivået"*, uten at dette begrunnes og underbygges.

RK vil på det sterkeste understreke at RKs styrke og troverdighet som en nasjonal faglig ressurs forutsetter en egenproduksjon av betydning. I dag står RK for 39 % av den totale produksjonsmengden. Vi har som mål å delegerer en større andel til fylkene, men ser 25 % som et minimumsnivå.

RK anser ikke at det er mulig å oppfylle målsettingen om et geografisk likeverdig tilbud eller å følge rapportens klare anbefaling om å styrke ressurs- og utviklingssenteret dersom man senker produksjonsnivået til under 25 %. En styrking forutsetter medarbeidere med bred praktisk erfaring og sterk musikkfaglig ekspertise. Disse vil kreve et minimum av produksjonsaktivitet for å finne RK interessant som arbeidssted.

Et likeverdig tilbud for elever i hele landet forutsetter blant annet at RK bidrar aktivt til en nasjonal koordinering av den totale programporteføljen, og derigjennom kompletterer fylkenes egne tilbud. Det gjelder særlig de flerkulturelle og internasjonale programmene, noe våre samarbeidspartnere i fylkene har ytret ønske om.

Den totale programporteføljen i ordningen utarbeides av RK og fylkeskommunene i fellesskap. Mens fylkeskommunene i en del tilfeller produserer programmer med et lokalt eller regionalt fokus, har Rikskonsertene i større grad produsert programmer med et mer nasjonalt eller internasjonalt fokus.

RK har i tillegg til flerkulturelle produksjoner et særlig ansvar for å skape utforskende og utvidede programmer, ofte i samarbeid med utdanningssektoren, andre kunstinstusjoner, samt regionale og lokale aktører. Målet med slike utvidete produksjoner er å bidra til økt og varig kompetanse, for eksempel gjennom utarbeidelse av modeller som deretter kan kopieres og tas i bruk også av fylkene.

Gjennom oppdragsvirksomheten for UD har RK mange forbindelseslinjer til internasjonale miljøer. De gir Rikskonsertene en unik mulighet for utvikling av internasjonale produksjoner og konsertformer til beste for elever i hele landet og for produksjonsmiljøene i fylkene. Gjennom å videreføre denne fordelingen i en slik ordning bidrar man til å sikre en helhetlig programportefølje og et likeverdig tilbud til alle elever i Norge.

RK SOM DØRÅPNER TIL VERDENS MUSIKKULTURER

For mer enn 20 år siden tok RK som den første sentrale kulturinstitusjon i Norge utfordringen med å inkludere presentasjon og formidling av innvandrernes kulturer og musikere i sin virksomhet. Dette ble starten på en satsning innen flerkulturell musikkformidling som resulterte i at rundt 20 % av RKs totale programportefølje i dag består av musikk fra andre kulturer enn den vestlige.

Denne helhetlige satsningen omfatter i dag store deler av skolekonsertvirksomheten, vår utenlandsvirksomhet gjennom samarbeidet med DU, og vår offentlige konsertavdelings flerkulturelle satsning – med Oslo World Music Festival (OWMF) som spydspiss. Gjennom et samarbeid på tvers av disse aktivitetene har RK gjennom to tiår maktet å skape et sterkt faglig miljø innen det flerkulturelle feltet.

OWMF har gjennom 15 år bidratt sterkt til å gi begrepet "flerkulturelt" et moderne, urbant og positivt ladet innhold i folks bevissthet. Festivalen er en integrert del av RKs samlede flerkulturelle virksomhet. Den fungerer i dag som en døråpner inn til minoritetsgrupper i Norge, og formidler viktige kulturimpulser fra hele verden. Sammen med RK-Utland og skolekonsertvirksomheten har festivalen medvirket sterkt til at Rikskonsertene gjennom to tiår har etablert seg som et nasjonalt ressurscenter på verdensmusikkfeltet, med et konserttilbud som gjør RK til den desidert største nasjonale aktøren på området. OWMF bør ses i sammenheng med Førdefestivalen, Melafestivalen og Riddu Riddu-festivalen. Disse fire har ulik profil og utfyller hverandre i stor grad.

RIKSKONSERTENE SOM ARBEIDSGIVER

Fornyhet rolle og fortsatt landets viktigste arbeidsplass for frilansmusikere

Vi konstaterer at Difi i hovedsak sier seg enig i den rekke tiltak som er iverksatt siden 2006, og til de resultatene som er oppnådd per i dag. Rapporten omtaler imidlertid et økende antall musikere som et argument for at RKs virksomhet ikke lenger er selvforklarende.

Vi anser tvert imot at det styrker behovet for en nasjonal aktør som RK med et overgripende ansvar for hele landet.

Utøverne representerer en kunstnerisk kapital som RK ønsker å aktivisere ytterligere til glede for et stort, landsomfattende publikum. Som landets største arbeidsgiver for Norges ca. 3000 frilansmusikere, engasjerer Rikskonsertene 8-900 utøvere hvert år – hvorav om lag 100 har sin opprinnelse fra Asia, Afrika og Latin-Amerika. Potensialet er betydelig større. RK kan på kort tid øke antall jobbtillfeller for utøverne.

Kunstnerpolitikken handler først og fremst om å sikre arbeidsmuligheter og ryddige lønns- og arbeidsvilkår for kunstnerne. I et ganske så uryddig frilansmarked har RK en viktig rolle å spille. Som Norges største arbeidsgiver for frilansmusikere har Rikskonsertene et særlig ansvar for å legge til rette for ryddige lønns- og arbeidsforhold for utøverne. Regjeringen har signalisert at man ønsker å styrke kunstnerens levekår, noe som er helt i tråd med RKs syn. Vi har et særlig ansvar for frilansmusikerne, og ser det som rimelig at disse får en lønnsutvikling som er i tråd med den generelle lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig.

RIKSKONSERTENE - SYNERGIER OG SAMHANDLING

Rapporten setter søkelyset på RKs evne til god ressursutnyttelse. Videre anbefaler rapporten RK å videreføre satsningen på dialog og samarbeid ved å utnytte vår sentrale posisjon i norsk musikkliv.

Rapporten berører imidlertid i svært liten grad spørsmålet om hvilke merverdier en så mangfoldig kulturorganisasjon som RK skaper. Vi ser det derfor som viktig å fremheve de store synergiene og effektiviseringsgevinstene som oppnås ved å ha de tre områdene *offentlig konsertvirksomhet*, *skolekonsert* og *utland* innenfor samme organisasjon. Det gjelder kunstnerisk og kulturpolitisk, så vel som administrativt og økonomisk.

I tillegg til å være en produserende og formidlende institusjon, har RK satt som mål å bidra til økt samarbeid og en helhetlig utvikling av musikklivet i Norge. Gjennom en satsning på landsdekkende nettverk og samarbeidsprosjekt, ønsker RK å utvikle felles arenaer gjennom praktisk samarbeid.

For at RK skal fremstå som en aktuell og troverdig samarbeidspartner som programskaper og –formidler, kreves kunnskap, kompetanse og nettverk innenfor hele musikkfeltet. Det omfatter publikum, artister, spillesteder, plateselskap, bookingagenter og management, så vel som leverandører av lyd, lys og teknikk. Også gjennom kontakten med festivaler, interesseorganisasjoner, medieinstitusjoner, større offentlige musikk institusjoner, kommersielle og offentlige konsertarrangører, skoleverket, kulturskoler, det frivillige musikklivet m.m., skapes det en meget verdifull gjennomstrømming av informasjon og kompetanse. Når dette nettverket kobles opp mot våre virksomhetsområder skapes det en unik plattform, også sett i et internasjonalt perspektiv. Det gir i neste omgang gode vilkår for best mulig ressursutnyttelse og effektiviseringsgevinst.

Rikskonsertene har gjennom sin brede kontaktflate både nasjonalt og internasjonalt ervervet oversikt, erfaring og kunnskap som bør kunne komme flere til gode. Gjennom prosessen med Difi-rapporten er det stilt spørsmål ved at KDs eget forvaltningsorgan på den nasjonale musikkpolitikens område meget sjelden tar i bruk RK som rådgivende organ for departementet. Fra RKs side vil det ikke være noe i veien for å inneha en slik rolle, snarere anser vi det som svært ønskelig.

Nedenfor følger to praktiske eksempler på synergieffekter som det tverrgående samarbeidet utløser:

CASE 1

INDIA-SAMARBEID I ROGALAND

**KULTURSKOLER – UNIVERSITET – FYLKESKOMMUNE – KOMMUNER – INTERNASJONALT
KULTURSENTER – INDISKE PARTNERE - RK**

Rikskonsertene har inngått en 5-årig avtale om musikk-samarbeid med India. Rogaland er invitert som partner, og har inngått en 3-årig samarbeidsavtale med RK om deltakelse i India-samarbeidet.

Følgende elementer er med: skolekonserter, offentlige konserter, barnehagekonserter, familiekonserter, seminarer og workshops. RK bidro også til at de første "Barnas verdensdager" ble arrangert i Stavanger.

Samarbeidspartnere i Rogaland er fylkeskommunen med skole- og barnehagekonserterne, Det regionale kulturskoleråd og kulturskolene, tre satsingskommuner i Ryfylke, Universitetet i Stavanger og Internasjonalt Kultursenter.

På indisk side er samarbeidspartnerne The Great Indian Rock Festival, Jazz Utsav og Spic Macay, som driver skolekonsertervirksomhet.

Indiske musikere gir skole- og barnehagekonserter, offentlige konserter, seminar og workshops for kulturskoler og universitet. Norske musikere, fortrinnsvis fra Rogaland, gir skolekonserter og deltar på Jazz Utsav i India. Det hele finansieres gjennom RK- og UD-midler, med lokale tilskudd fra Rogaland.

Resultatoppnåelse:

God ressursutnyttelse, kulturmøter i områder som ellers er isolerte, kompetanseheving for deltakere, mellommenneskelig forståelse, gjensidig respekt, samt Norgesfremme.

CASE 2 BARNAS VERDENSDAGER

BARNAS VERDENSDAGER UT I LANDET

Som en del av OWMF har RK de 11 siste årene arrangert "Barnas verdensdager" (BVD) som et tilbud med flerkulturelt innhold til familier i Oslo-området. Tilbudet har nådd fram til nye publikumsgrupper, ikke minst til familier med minoritetsbakgrunn. RK ønsket å utvikle BVD til å bli en arena for mangfoldsarbeidet rundt i landet. Målet var å bidra til en fruktbar etterbruk av de mange regionale og lokale initiativ som så dagens lys i Mangfoldsåret 2008. RK initierte og gjennomførte derfor pilotprosjektet "Barnas verdensdager ut i landet" i samarbeid med lokale aktører i Larvik og Tromsø i 2008. I 2009 ble BVD etablert i Larvik, Skien, Stavanger og Narvik, og nye arrangører søker om samarbeid i 2010.

BVD har vist seg å skape en fin ramme for lokalt mangfoldsarbeid. RK supplerer med kompetanseoverføring, veiledning, oppfølging og, ikke minst, med å engasjere erfarne utøvere innen verdensmusikk og -dans. RK står for nasjonal profilering, og har utviklet BVD-logo og visuelt uttrykk. En vesentlig forutsetning for å lykkes er et tett og godt samarbeid med lokale samarbeidspartnere. De kommunale kulturskolene har stått sentralt i planlegging og gjennomføring, og alle steder har en rekke barneskoler og barnehager deltatt. Til sammen har ca 40 organisasjoner og foreninger vært involvert, og kulturinnslag fra 30 nasjoner har vært representert i program i 2009, medregnet BVD i Oslo.

Resultatoppnåelse

Gjennom "BVD ut i landet" har RK videreutviklet samarbeidet på tvers av avdelingene. RK har samordnet og delt sin spisskompetanse og sitt utøvernettverk, og dermed utløst lokalt engasjement til beste for mangfoldsarbeidet i Norge. RK har bidratt til lokal kompetanseutvikling og synliggjøring av lokale ressurser innenfor et høyt prioritert kulturarbeid.